

נא לא להוציא מביהכ"נ עד יום ב'
ואם בדעת הגבאים לגונוזו במוצ"ש,
ניתן לקחת במוצ"ש.

דבררי ההיחם

דרשות ומאמרים
מלאים וגדושים בדבקות ואהבת ה'
מלווים בסיפורים מלהיבי הנפש
על סדר

ואתחנן

◆ מצוות תפילין ◆

נכתב בעזרת החונן לאדם דעת
על ידי
יוסף חיים ב"ר דניאל זצ"ל אליהו

נתרם ע"י
ה"ה מרדכי בן יוכבד הי"ו
ברכה והצלחה בכל מעשי ידיו

כל הזכויות שמורות

למחבר

לפרטים

054-8428679

לקבלת החוברת ניתן לשלוח
בקשה לכתובת המייל:

D0548428679@gmail.com

וכן ניתן להוריד דרך אתר דרשו
תחת השם "גליון דברי חיים"

ואתחנן

מצוות תפילין

וְקִשְׁרָתֶם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: (דברים ה כ"ג).

וְקִשְׁרָתֶם לְאוֹת עַל יָדְךָ – אלו תפילין שבזרוע. וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ – אלו תפילין שבראש. (רש"י)

כתב החינוך: משרשי המצוה, לפי שהאדם בהיותו בעל חומר ימשך בהכרח אחר התאוות, כי כן טבע החומר לבקש כל הנאות אליו והערב כסוס כפרד אין הבין, אם לא שהנפש שחננו האל, תמנענו לפי כחה מן החטא. ומאשר תשכון בגבולו שהיא הארץ, ורחוקה מאד מגבולה שהיא השמים, לא תוכל לו ויגבר כחו עליה תמיד, לכן היא צריכה על כל פנים להרבה שומרים לשומרה משכנה הרע, פן יקום עליה ויהרגנה אחר היותה בגבולו ותחת ידו.

ורצה המקום לזכותנו אנחנו עם הקודש, וציוונו להעמיד שומרים גבורים סביב לה, והם שנצטוינו לבל נפסיק דברי תורה מפינו יומם ולילה, ושניתן ארבע ציציות בארבע כנפות כסותנו, ומזוזה בפתחינו, והתפילין בידינו ובראשינו, והכל להזכירנו למען נחדל מעושק ידינו ולא נתור אחרי עינינו ואחרי יצר מחשבות לבנו. וכו'.

וכתבו המפרשים שע"י הנחת תפילין שיש בהם ארבע פרשיות, שיש בהן יחוד שמו יתברך, בזה יזכור לקיים המצוות ולשעבד גופו להבורא יתברך, ולפרוק מעליו עול היצר הרע.

ועיין ברא"ש על התורה (פרשת בא יג טז) שנתן טעם למה התפילין שבראש יש בו ארבעה בתים, ובשל יד בית אחד דוקא? והוא כי חמש חושים יש באדם, והן ראייה, שמיעה, ריח, דיבור, ומישוש.

וארבע חושים אלו הן בראש, ורק חוש המישוש הוא ביד, ולכן ארבעה בתים שיש בראש, באות להגן על ארבעה חושים שבראש, שלא ישתמש בהם לרעה, וביד יש בית אחד, להגן על חוש שיש ביד, וסיים שכל המקיים מצות תפילין, כאילו קיים כל התורה כולה.

מסופר על החפץ חיים (מאיר עיני ישראל ח"א) מדי יום ביומו זכינו לשמוע את הלשם יחוד של החפץ חיים קודם הנחת תפילין, היה הדבר עבורנו בשיעור בהלכות אמונה, שהיה מדבר בפשטות לשונו, ובשפת האידיש וכך היה אומר: הנני הולך כעת לקיים מצות עשה של הבורא יתברך, שהוא הבעל הבית על כל העולם... והיה מטעים ומדגיש את המילה 'כל העולם' והשומע חש את האמונה הפשוטה, שה' עושה כל המעשים.

מעלת התפילין

כתב הרמב"ם (הלכות תפילין פרק ד הלכה כה) קדושת תפילין קדושתן גדולה היא, שכל זמן שהתפילין בראשו של אדם ועל זרועו, הוא עניו וירא שמים, ואינו נמשך בשחוק ובשיחה בטילה, ואינו מהרהר מחשבות רעות, אלא מפנה לבו בדברי האמת והצדק, לפיכך צריך אדם להשתדל להיותן עליו כל היום, שמצותן כך היא, אמרו עליו על רב תלמידו של רבינו הקדוש, שכל ימיו לא ראוהו שהלך ארבע אמות בלא תורה או בלא ציצית או בלא תפילין.

ומצינו בגמרא (שבת מ"ט.) מעשה שפעם אחת גזרה מלכות רומי גזירה על ישראל שכל המניח תפילין ינקרו את מוחו, והיה אלישע

מניחם ויוצא לשוק, ראהו קסדור (שוטר) אחד, רץ מפניו אלישע, ורץ השוטר אחריו.

וכיון שהגיע השוטר אצלו, נטלן אלישע מראשו ואחזן בידו.

אמר לו השוטר מה יש בידך? אמר לו כנפי יונה. פשט את ידו ונמצאו כנפי יונה לפיכך קורין אותו אלישע בעל כנפים.

והקשה הגר"א (מובא בדברי אליהו חידושים על מסכת שבת) דלכאורה מאחר וראה אלישע את אותו קסדור רודף אחריו, הרי ידע ודאי שהשוטר ישיג אותו, ואם כן מדוע לא הסיר התפילין מראשו מיד והיה אומר לו שיש לו בידי כנפי יונה, מדוע הוצרך אלישע לרוץ עם התפילין עד שהשיגו השוטר?

וכתב הגר"א: דבזה הראה את גודל מסירותו, שרץ בכל כחו כדי שיהיה התפילין עליו כל מה שיוכל ואפילו שעה אחת.

ז"א אלישע מסר את נפשו למען מצוות תפילין, למרות שידע שאם יתפסו אותו, יגזר עליו עונש מות ביסורים, על ידי שינקרו את מוחו, וגם כשכבר נתפס מניח תפילין, ברח מפני השוטר, כי רצה להרויח עוד כמה רגעים של הנחת תפילין עד שיתפוס אותו השוטר.

במהרש"א מבואר שהגזירה היתה רק על תפילין של ראש לכן גזרו שינקרו את מוחו, אבל על תפילין של יד לא גזרו, והטעם משום שעל תפילין של ראש דרשו חז"ל את הפסוק "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יִי נִקְרָא עֲלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָ:" (דברים כח י) ואמרו על כך בגמרא (מנחות לח:): אלו תפילין שבראש.

ובדברים אלו יש חיזוק גדול, למרות שיתכן שאלישע הסיח דעתו מהם מחמת הבריחה מהשוטר, אפילו הכי רצה אלישע להרויח עוד כמה דקות של מצוות תפילין של ראש... שיהיו מונחין עליו כמה שיותר זמן.

במשנה ברורה (סימן כח ס"ק ו') כתב בשם השל"ה הק', שיש נוהגים כשחולצים תפילין של ראש, חולצים ביד שמאל שהיא יד כהה, כדי להראות שקשה עליו חליצתן.

ניקה לדוגמא, חולה השוהה בבית חולים עם קשיי נשימה, ולשם כך הצמידו על פניו מסכת חמצן המכניסה אויר אל ריאותיו ומקילה על נשימתו, והנה לפתע מגיע רופא ואומר לו, שהגיע חולה מסוכן ומוכרחים ליטול הימנו את מסכת החמצן, כדי לתת אותה לחולה החדש שמצבו קריטי.

נתאר לעצמנו מה תהיה הרגשתו של אותו חולה? הלא הוא ינסה לעקב את מסכת החמצן אצלו כמה שיותר, וגם כשכבר לא תהיה לו ברירה ויצטרך להסירה באיזה עצלות וכבדות הוא יעשה זאת... הרי כל רגע ורגע שהוא עם המסכה זה מקל על נשימתו, ובלי זה, הוא יתקשה לנשום.

קל וחומר בן בנו של קל וחומר, אנו צריכים להרגיש, כשמסירים את התפילין, שהיא מסכת חמצן רוחנית שדרכה מכניסים אנו לגופינו קדושה, וטהרה, אלא שבלית ברירה אנו צריכים להפרד ממנה, מחמת הקושי בשמירת הגוף והמחשבה בטהרה ובנקיות, וכדי להראות את הקושי שבהסרתן, צריכים אנו להסיר את התפילין, ביד שמאל.

מעשה באדם ירא שמים שלפרנסתו שימש כמשגיח כשרות באחד הכשרויות, ומידי פעם היה נשלח למקומות מרוחקים לפקח על יצור מוצר מסוים.

וכך הוא מספר: נשלחתי לבדוק כשרות במפעל הנמצא בקנדה.

שהיתי שם כחודש ימים, עד שהגעתי למקום, לא שמעתי את השם של העיר הזאת, וגם במהלך עבודתי לא הכרתי את אופי המקום, ובוודאי לא את מנהגי מזג האויר של המקום, ידעתי, יותר נכון הרגשתי שמאד מאד קר שם, המקום ששהיתי בו, היא עיר סמוכה לטורנטו, אך בעיר הזאת יש בקושי מנין יהודים, שברוך השם הם באים להתפלל שחרית,

אך מיד לאחר התפילה הם עוזבים את בית הכנסת, והם מסוג האנשים שהם מרגישים שמגיע להם עודף, על זה שהם עושים טובה להקב"ה שהם באים להתפלל שחרית.

באחד הימים קמתי בבוקר, ורציתי ללכת להתפלל שחרית בבית הכנסת, כשניסיתי לפתוח את דלת האכסניה, הדלת לא נפתחה, ניסיתי עוד קצת לדחוף, אך שום דבר לא זז, הסתכלתי החוצה, וחשכו עיני, ידעתי שיורד במקום שלג, אבל חשבתי שיורד כמה ס"מ כמו בירושלים, אבל דבר כזה עוד לא ראיתי.

השלג מתנסה לגובה של 4 מטר, לא פלא שהדלת לא נפתחה.

התקשרתי למפעל, והודיעו לי שהיום המפעל מושבת, כעת לא נותר לי אלא לשבת בבית וללמוד ולהתפלל כראוי.

פתאום נזכרתי שאת הטלית ותפילין השארתי אתמול בבית הכנסת כי מהרתי למקום עבודתי, ואמרו לי שם, שיש מקום מיוחד שאפשר לשמור שם את הטלית ותפילין, אבל כעת מה אעשה היכן אשיג תפילין להניחם? וכי אהיה קרקפתא דלא מנח תפילין!!!

עשיתי כמה טלפונים עד שהתברר לי שיש כאן בעיר יחידת חילוץ למקרה חירום, הרמתי טלפון אליהם והסברתי להם באנגלית רצוצה שיש לי מקרה חירום ואין לי את התפילין, הם היו מאד אדיבים, אך השיבו לי בנחישות, מקרה חירום נקרא רק צורכי טיפול בבית חולים, ולא צרכי דת.

שאלתי אותם האם אפשרי להוביל אותי לבית הכנסת בתשלום? כן השיבו. וכמה המחיר? הם אמדו את המרחק מאכסנייתי לבית הכנסת, ונקבו במחיר של עשרת אלפים דולר...

התקשרתי לרב שלי, ושאלתי אותו, האם אני צריך להוציא מחיר כזה בשביל הנחת תפילין?

שאל אותי הרב, יש לך בצד חמישים אלף דולר? כן. השבתי. אם כן אמר לי הרב, עשרת אלפים דולר זה חומש, ואתה חייב להוציא זאת עבור מצות הנחת תפילין. (כמבואר בשולחן ערוך או"ח סימן תרנ"ו ובמשנה ברורה שם)

התקשרתי אליהם ובקשתי מהם שיפנו את השלג, ואשלם להם את הכסף.

הם הגיעו עם ארבע מפלסות, עמלו רבות לפנות את השלג עד הבית הכנסת.

שתי דקות לפני השקיעה, זכיתי לזעוק את הברכה,

"אֲשֶׁר... קִדְּשָׁנוּ... כְּמִצּוֹתֵינוּ... וְצִוּנוּ... לְהַנִּיחַ... תְּפִלִּין:"

מה שרציתי לספר, שלמחרת, ההנחת תפילין שלי כבר היתה אחרת, הרגשתי שכל הנחת תפילין שלי שוה לפחות עשרת אלפים דולר.

ומאז בכל יום שאני מניח תפילין, אני מרגיש לפחות כמו שאני מרויח עשרת אלפים דולר.

אריכות ימים

בגמרא מנחות (מד.) אמר רבי שמעון בן לקיש: כל המניח תפילין מאריך ימים, שנאמר: "אֲדַנִּי עֲלֵיהֶם יְחִיו וְלִכְלֹ בָּהֶן חַי רֹחִי וְתַחֲלִימֵנִי וְהַחֲיֵנִי:" (ישעיהו לח טז).

כתב רש"י: "ה' עֲלֵיהֶם יְחִיו" - אותם שנושאים עליהם שם ה' בתפילין, יחיו.

וכתב המהרש"א - "ה' עֲלֵיהֶם יְחִיו", הוא תפילין של ראש, כמ"ש "פִּי שֵׁם יי' נִקְרָא עֲלֵיךָ וְיִרְאוּ מִמֶּךָ" (דברים כח י) זו תפילין שבראש, "וְלִכְלֹ בָּהֶן חַי רֹחִי" וגו' רמז על תפילין של יד, שהיא כנגד הלב אשר שם רוח החיים.

וביאר המהר"ל: דבר זה מבואר כי התפילין של יד הוא נגד הלב, ושל ראש הוא על המוח ששם חיות האדם, ומפני כך מוסיף הקב"ה

חיים, כי אלו שניהם הם החיים, וכאשר אלו שני אברי הגוף בחיים, אז יקבל האדם החיים.

כתב הב"ח (אורח חיים סימן לז) מדוע זוכה לאריכות ימים? והוא לפי שדבק גופו ביי' אלהים חיים במה שמניח שם יי' על ראשו סמוך לגופו, על כן שכרו בזה העולם שיאריך ימים, וכמו שכתוב "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּיְי' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם:" (דברים ד ד) פירוש היום, בזה העולם, ימי חיי גופו, מלבד השכר לעולם הבא

רבינו יוסף חיים זיע"א ביאר בדרך רמז מדוע המניח תפילין זוכה לאריכות ימים, הנה על התורה הק' כתוב "כִּי לָקַח טוֹב נְתַתִּי לָכֶם תּוֹרַתִי אֶל תַּעֲזֹבוּ:" (משלי ד ב) א"כ התורה נקראת "טוב" וכל פרשה ופרשה היא חלק בפני עצמה הנקראת טוב.

ויש בתפילין ארבע פרשיות, הרי ארבע פעמים "טוב" שהוא מספר חיים. (המילה טוב בגימטריא 17 כפול 4 פרשיות שיש בתפילין יוצא 68 כמנין חיים שהוא 68) ולכן כל המניח תפילין מאריך חיים.

ובזה יובן בס"ד הפסוק בתהלים "כִּי תִקְדְּמוּנוּ בְּרָכוֹת טוֹב תְּשִׁית לְרֵאשׁוֹ עֲטֹרַת פָּז: חַיִּים שָׂאֵל מִמֶּךָ נְתַתָּה לוֹ אַרְךָ יָמִים עוֹלָם וְעַד" (תהלים כ"א ד-ה)

"בְּרָכוֹת טוֹב" זו התורה שנקראת טוב, "תְּשִׁית לְרֵאשׁוֹ עֲטֹרַת פָּז:" זה תפילין, ולכך ממשיך הפסוק "חַיִּים שָׂאֵל מִמֶּךָ נְתַתָּה לוֹ" שיש בתפילין ארבע פרשיות, שהם ד' פעמים טוב, כמנין חיים. (בן יהודע מנחות מ"ד).

אומרת הגמרא (גיטין נז:) אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן: ארבעים סאה קצוצי תפילין נמצאו בראשי הרוגי ביתר. רבי ינאי ברבי ישמעאל אמר: שלש קופות של ארבעים ארבעים סאה.

מה הביאור בזה שאמרו ארבעים סאה קצוצי תפילין?

כותב המשגיח רבי חיים פרידלנדר זצ"ל שאמרו כאן חז"ל דבר עמוק. ומביא את הסברו דברי המהר"ל (נצח ישראל פ"ז עמ' קע"ה)

שכל פעם שחז"ל אמרו מספרים, הם לא באו לתת לנו דין וחשבון על העובדות כדי להיות היסטריונים, אלא חז"ל רוצים לציין את הנקודה הפנימית שהיא הסיבה לעובדה החיצונית.

ידוע כי ארבעים סאה הוא שיעור מקוה טהרה, אשר כל מקוה הוא מים חיים, מים טבעיים כמי גשמים שלא עברו דרך כלים, ולא שלטה בהם יד אדם לכן הם נקראים חיים, כי הם בצורה הטבעית כפי שנוצרו ולא נשתנו ע"י אדם.

והתפילין האלו הם קבלת שפע החיים אשר לאדם, כי התפילין קושרים ומשעבדים את האדם אל הקב"ה, מפני שזהו התוכן של הפרשיות הכתובות בהם, ועל ידי זה משפיע הקב"ה שפע חיות רוחנית לאדם הדבק בו ע"י התפילין.

ומזה תבין את אשר אמרו חכמים (מנחות מד:): 'כל המניח תפילין מאריך ימים' כי ע"י התפילין יש לנשמה דביקות בו ית' והוא החיים.

הקב"ה הוא מקור החיים לכן הדבק בו ית' ע"י התפילין זוכה לשפע של חיים ממקור החיים.

ולכן אמרו חז"ל שהיו ארבעים סאה תפילין. (שפתי חיים ב אמונה ובחירה עמ' תכז)

סיפר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א הגיע אלי אבא עם ילד יפה תואר, שרואים את הטוהר על פניו, כשראיתי אותו הבחנתי על פניו צלקות ביד ימין, אביו הראה לי את הילד וגם הוציא מתיקו נרתיק של תפילין, עם תפילין שעדיין לא מוכנות וכך סיפר האב:

בני זה נפצע בראשו אנושות מרכב חולף, כשהגיעו לבית החולים הרופאים לא נתנו לו סיכוי לחיות רצתי מיד אל הרב אלישיב זצ"ל ובכיתי לפניו שיברך את בני.

הרב אלישיב זצ"ל יעץ לי לקנות תפילין מהודרות ולהניח מראשותיו של הילד, וביאר: שכיון שקונים תפילין הרי צריך ראש. (עיין במדרש ויקרא רבה כז ב מי הקדימני ואשלם)

מובן מאליו שבאותו רגע, רצתי וקניתי את התפילין המהודרות ביותר, והנחתי את התפילין מראשותי, ולתדהמת כולם הילד החלים אט אט מהפגיעה הקשה, עד שכל הרופאים עמדו משתוממים מהנס הגדול שאירע בזכות התפילין.

וכיום הילד החלים לחלוטין מפציעתו הקשה ולא נשאר לו אלא כמה צלקות בפנים לזכר הנס הגדול, וגם זה בחסד ה' כשיתבגר ויגדל זקן גם את הצלקות לא יראו.

ספרתי את הסיפור לגיסי רבי חיים קניבסקי זצ"ל והביא לזה ראייה מהמדרש אותיות דרבי עקיבא (אות פ).

וז"ל: וכל אבר ואבר שבראת באדם לא בראת אותו לבטלה, לא בראת ראש אלא לכבוד שמך לתפילין, וליקוד לך ולהשתחות לך.

ביום כ"ג אלול תשס"א (ה-11 בספטמבר 2001) ארע אסון בניני התאומים, בו השתלטו מחבלים על מספר מטוסים בהם ביצעו פיגועים אכזריים בארה"ב, שניים מהמטוסים פגעו במתכוון ומוטטו את הבניינים הידועים בשם מגדלי התאומים הנמצאים בניו יורק, המטוסים פגעו בבנינים בהפרש של כ-18 דקות. מה שהציל חיי אנשים רבים שהספיקו לברוח מהבנין שטרם נפגע.

מה גרם לעיכוב שהציל חיי אנשים רבים?

ובכן מעשה שהיה כך היה, ר' דיוויד מילר הוא איש עסקים צעיר אשר נאלץ מעת לעת לטוס ברחבי ארצות הברית לפגישות עסקים, מלבד מזוודת המסמכים שלו ותיק כלי רחצה, הוא החזיק צמוד לגופו את תיק התפילין העטוף בקטיפה שעליה רקום m. d. באותיות זהב, ראשי תיבות של שמו באנגלית.

יהודי יקר זה מקפיד שלא להפסיד תפילה במניין, שלא לדבר על מסירותו לומר קריאת שמע בזמנה.

באותו היום היה אמור ר' דיוויד לטוס בטיסה מספר 175 של חברת יונייטד לפגישה עסקית, ממנה היה עתיד לעשות רווח כספי גבוה, שש שעות טיסה הפרידו בינו לבין העסקה.

הוא המתין בטרמינל אחוז תזזית כדי לשמוע בכריזה שהוא יוכל כבר לעלות למטוס, לאחר פרק זמן לא ארוך הקריאה המיוחלת נשמעה, ור' דיוויד החזיק בידו השמאלית את כרטיס הטיסה והדרכון יחד עם תיק הצד, ובידו הימנית החזיק את תיק התפילין הוא נכנס בזריזות למנהרה המובילה לכבש המטוס.

לפתע נשמע צלצול במכשיר הסלולרי הנמצא בכיס חולצתו, הוא הביט על הצג שעליו הופיע שמה של אשתו.

כן רבקה השיב, והניח את תיק התפילין על כסא מתכת שניצב סמוך לכניסה למנהרה, הוא איזן ויישר את הפלאפון על אוזנו, והמשיך לצעוד, השיחה הסתיימה, דיוויד עלה בזריזות לכבש, נכנס למעבה המטוס ותפש כיסא בצד הימני.

הוא הביט בשעונו והבחין כיצד דלת המטוס נסגרת אחרי הנוסע האחרון שעלה.

להדק חגורות ביקש הקברניט, דיוויד הבחין לפתע שתיק התפילין איננו מונח על ברכיו כמו תמיד, איפה שכחתי אותו הרהר, ואז נזכר התיק מונח לא רחוק מכאן, המטוס התחיל לנוע, דיוויד הנסער פנה לדיילת וביקש, אנא... בקשי מהטייס להמתין לי דקה, שכחתי את התפילין שלי בכניסה למנהרה המובילה למטוס, זה בקושי מטר מכאן.

הדיילת השיבה לו בנימוס אמריקני, סליחה אדוני יש לוח זמנים מדוקדק, הדלת כבר סגורה, דיוויד לא ויתר, והוא הרים את קולו, אני מבקש לשוחח עם הטייס, זה פשוט לא הוגן, יהודי לא יכול להישאר בלי מצוות תפילין!!!

נוסעי המטוס הצטרפו אף הם למקהלה, תנו לו לרדת, ביג-דיל תוך דקה וחצי הוא חוזר עם התפילין, הטייס התעקש, סליחה אדוני, אתה לא ממונה פה על לוח הזמנים, ועם כל

הכבוד לתפילין שלך, לחברתנו יש כללים וחוקים, ואנחנו גם תלויים בלוחות הזמנים של נמלי התעופה בעולם, ובנתיבי טיסה.

דיוויד מילר הצעיר לא ויתר, הויכוח עלה לטונים גבוהים, אם כי נשמרו כללי הכבוד ההדדי, זה נמשך דקות ארוכות, הוא מתחנן, הם מסרבים, יכולתי כבר כמה פעמים לצאת ולחזור זעק דיוויד, נפלתם פה על הראש?

בשלב מסויים הטייס נכנע והודיע לנוסע הבעייתי, ידידי אני פותח לך את הדלת, רוץ לתפילין שלך, אבל לא תוכל לחזור, אני נועל את הדלת וטס, גוד באיי, להתראות...

דיוויד ניסה לשכנע שהוא כבר חוזר, שיחוס ויחמול עליו, הוא פרץ מן המטוס, ושעט לעבר המנהרה, בכניסה היה מונח תיק התפילין על אותו כיסא, הוא פנה בריצה חזרה לעבר המטוס, אך מאוחר מדי, מנועי הסילון הרעישו ובתאוצה קלה החלה ציפור הברזל בשעטה לקראת מעופה, הבעת אכזבה ניכרה על פניו, העיסקה בסכנה.

טיסת 175 של יונייטד מעולם לא הגיעה ליעדה המקורי.

בשעה 8.14 המריא המטוס מנמל התעופה לוגאן שבבוסטון, והיה בדרכו ללוס אנג'לס, לטיסה זו עלו חמישה חוטפים (מחבלי אל קאעידה) עם 51 נוסעים ותשעה אנשי צוות.

מחבלי אל-קעידה השתלטו על צוות המטוס באמצע הטיסה וניווטו לעבר בנייני התאומים.

מטוס זה התרסק אל תוך המגדל הדרומי במרכז הסחר העולמי, בשעה 9.03 בבוקר 18 דקות אחרי שהמטוס הראשון התרסק במגדל הצפוני

על פי התוכניות המדוקדקות והגאוניות של חניכי בן-לאדן, אמורים שני המטוסים להתנגש בעת ובעונה אחת, בשני המגדלים שעל ידי כך יגרמו להדף אדיר של רעש, רוח, וחום

לוהט של כדור אש ענקי שיתפשט בעוצמה, ולדליקה במימדים דמיוניים, מה שאמור היה להפוך את הפיגוע לקטלני פי כמה וכמה.

מומחים אומרים שבמצב כזה היו אפס ניצולים.

18 דקות נמשך הויכוח בין דיוויד מילר העקשן לבין צוות המטוס ח"י דקות, בדיוק באותן 18 דקות, מהבהלה עקב פגיעת המטוס הראשון, הספיקו להימלט מהבנין השני שעדיין ניצב על תילו עשרת אלפים בני אדם.

18 דקות של חיים אלו, נמשכו כמו נצח, כאשר אף אחד עדיין לא העלה בדעתו שמטוס שני עומד להתרסק.

הפאניקה עשתה את שלה, רבבת בני אדם שנמלטו משם ניצלו מן התופת האימתנית.

יהודי צעיר איש עסקים, שמוסר נפשו על מצוות תפילין, גם אם על פניו נראה שהוא הולך להפסיד כסף גדול, פגישת עסקים חשובה עלולה להתבטל, ובזכות מסירות נפשו לא לאבד מצווה יקרה זו, אלפי בני אדם ומתוכם אלפי יהודים קיבלו את חייהם במתנה, בזכות התפילין של דיוויד מילר,

והם אפילו אינם מודעים לכך. (ווי העמודים)

להלן סיפור מופלא עד מאוד שיש בו כדי ללמדנו מהי מעלת התפילין.

סיפור הדברים הובאו ע"י נכדו של בעל המעשה, ומעשה שהיה כך היה.

סבי השתדל בכל יכולתו להתמסר למצוות התפילין.

באותם זמנים היו שנות רעב, על לחם יבש היה אפשר לחלום, וימים רבים היו בני המשפחה נשארים רעבים, בטח ובטח שלא היה אמצעים לרכוש תפילין. כשהיה סבי שומע על ילד בשכונה שבר המצווה שלו תערך בעוד מספר חודשים,

הוא היה הולך בעצמו ודואג, ועובר מבית לבית ומתרים עבור המצווה הנשגבה, עד אשר היה מצליח לגייס את הסכום הדרוש.

פעמים רבות היה חוזר ללא פרוטה, כשאנשי הבית היו מסבירים לו שאין להם את האמצעים המינימליים לקיום, אך הוא לא היה מתייאש ועשה ימים כלילות לצורך זה.

לאחר שעלתה בידו והשיג את הסכום הדורש, היה בעצמו הולך ורוכש את התפילין, וביום הבר מצווה היה נותן את התפילין מתנה לחתן הבר מצווה, כך נהג שנים רבות.

סבי האריך ימים ושנים, עד אותה שבת, בבוקרו של יום נפח את נשמתו והתבקש לבית עולמו, כדי להיות בטוחים שהוא נפטר, שמנו נוצה על אפו כדי לראות אם הוא נושם, אך לא.

במשך כל אותה שבת, כל בני המשפחה הגיעו לביתו וקראנו תהלים, חיכינו למוצאי שבת כדי לקוברו, להפתעתנו המרובה, בטרם יצאה השבת, הסבא קם על רגליו.

באותן רגעים שמחתי ונבהלתי כאחד שהרי אני יודע שהוא לא היה בין החיים.

סבי הביט בבני המשפחה סביבו, ואמר: הייתי כבר שם, הוא סרק בעיניו את מבטינו, ואמר תדעו לכם בזכות מצוות התפילין, שכיתתי את רגלי, פסקו בשמים להאריך את חיי בעוד שלוש עשרה שנים נוספות.

מדה כנגד מדה, אני דאגתי עבור חתן בר מצווה המגיע לגיל שלוש עשרה שיהיה לו תפילין שמאריכין את ימיו של האדם כך זכיתי אני בדיוק לעוד 13 שנים של חיים.

היינו המומים למשמע אוזנינו, אולם מאושרים מהעובדה שסבי חזר לתחייה, המופלא ביותר היה שבדיוק שלוש עשרה שנים לאחר אותו יום, התבקש הסב לבית עולמו.

בספר חרדים (בהקדמה למצוות פרק ח') מביא מעשה בשם רבי יצחק זמן עכו שפעם אחת חלה רבי יוסף גיקטיליא עד קרוב למיתה, והיה ניס ולא ניס, תיר ולא תיר, (מנמנם) וראה שני אנשים שוקלים עונותיו וזכויותיו במאזנים, והיו שוקלים שוה בשוה, מיד התעורר והתחזק ושאל התפלין והניחם והתחיל להרפא ועלה ממות לחיים.

כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך

גדולה מאד זכות התפלין כמו שאמרו חז"ל בגמרא (מנחות לח:): על הפסוק "ויראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ויראו ממך:" (דברים כח י) אלו תפלין שבראש.

כתב בספר ראשית חכמה (שער הקדושה פרק ו בשם תנא דבי אליהו צ"ל מדרש אגדת בראשית) על פסוק "ויתר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר:" (בראשית לב כה) מלמד שרצה להורגו ולא היה בו כח, מפני שיעקב אבינו היה מזויין בתפלין מראשו ובזרועו, וציצית בבגדו, הדא הוא דכתיב "וירא פי לא יכל לו" (שם פסוק כו) ע"כ.

וכתוב בתיקוני הזוהר הק' דף פד. וז"ל: ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו בצלם אלהי"ם ברא אותו (בראשית ה ב), הקא פקודא דתפלין, תא תוי כל מאן דאנח תפלין על רישיה ועל דרועיה, קלא סליק בכל יומא לכל חיוון מרפבות, ואופנים ושרפים ומלאכים דממנן על צלותין, הבו יקר לדיוקנא דמלאכא דאיהו מאן דאנח תפלין, דעליה אתמר (שם) ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו בצלם אלהי"ם ברא אותו. (דף פד ע"א) בצלמו בתפלין דרישא, כגונא דתפלין דמארי עלמא, דאינון שכינתא עלאה תפלין על רישא (דאיהו) דעמודא דאמצעיתא, דאיהו קלא דתלת ספירן קדמאין, ועמודא דאמצעיתא קליל שית ספירן, ואימא עלאה תפלין על רישיה, איהו תפלין דאנח קודשא בריך הוא בכל יומא, בצלם אלהי"ם תפלין דיד, דא שכינתא מתאה דאיהו קשירא ליה, ועלה אתמר (בראשית מד ל) ונפשו קשורה בנפשו, תרוהו ביחודא תדא בקשורא תדא, רצועה כריכא באצבעא שמאלא דא קדושין דילה, דאיהו טבעת כריכא באצבעא דילה, ובה איהו קשירא עמיה ואיהו עמיה, הא קדושה).

תרגום: ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו בצלם אלהי"ם ברא אותו, כאן מצות תפלין. בא וראה, כל מי שמניח תפלין על ראשו ועל זרועו, קול עולה בכל יום לכל החיות, מרפבות, ואופנים ושרפים ומלאכים שממננים על התפלות: תנו כבוד לדמות המלה, שהוא מי שמניח תפלין, שעליו נאמר ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו בצלם אלהי"ם ברא אותו.

בְּצִלְמוֹ – בְּתַפְלִין שֶׁל רֵאשׁ, כְּמוֹ הַתַּפְלִין שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, שֶׁהֵן הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה, תַּפְלִין עַל הָרֵאשׁ (שֶׁהוּא) הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, שֶׁהִיא הַכֶּלֶל שֶׁל שְׁלֹשׁ הַסְּפִירוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת, וְהָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי כּוֹלֵל שֵׁשׁ סְפִירוֹת, וְהֵאֵם הָעֲלִיּוֹנָה תַּפְלִין עַל רֵאשׁוֹ, הוּא הַתַּפְלִין שֶׁמִּנִּיחַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם.

בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים – תַּפְלִין שֶׁל יָד, זוֹ הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ, וְעָלֶיהָ נֶאֱמָר וְנִפְשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ, שְׁנִיָּהֵם בְּיַחּוּד אֶחָד, בְּקִשּׁוֹר אֶחָד, הָרְצוּעָה כְּרוּכָה בְּאֶצְבַּע שְׁמָאל, זֶה הַקְּדוּשִׁין שְׁלֵהָ, שֶׁהִיא הַטְּבַעַת כְּרוּכָה בְּאֶצְבַּע שְׁלֵהָ, וּבָהּ הִיא קְשׁוּרָה עִמוֹ וְהוּא עִמָּהּ, הָרִי קְדוּשָׁה.

מְפּוֹרְסֵם הַמַּעֲשֵׂה שִׁפְעֵם בָּא אֵיכָר בְּלִיעֵל לְבֵית מַלּוֹן שֶׁשָּׂהָה בּוֹ הַגֵּר"א וְהִתְחִיל לְהַכּוֹת אֶת בַּעַל הַמַּלּוֹן מִכּוֹת רִצָּח, וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְדוּלָה וּמְרָה, וְכֹאשֶׁר שָׁמַע הַגֵּר"א אֶת צַעֲקַת בַּעַל הַמַּלּוֹן, פָּתַח אֶת דַּלֶּת חֲדָרוֹ, וּמִיד כֹּאשֶׁר רָאָה הַבְּלִיעֵל אֶת הַגֵּר"א נִפַּל מֵלֵא קוֹמָתוֹ אֶרְצָה וְהִתְעַלֵּף.

וְאֵחָ"כּ שָׁאֵל בַּעַל הַמַּלּוֹן אֶת הַגֵּר"א מְדוּעַ נִרְעַד הַבְּלִיעֵל מִפְּנֵיו? וְאָמַר לוֹ מִשּׁוֹם שֶׁרָאָה אֶת הַתַּפְלִין שֶׁעַל רֵאשֵׁי. (פְּנִינִים מִשׁוּלְחַן הַגֵּר"א פְּרִשְׁת׃ כִּי תְּבֵא.)

וְהַ"חֲפֵץ חַיִּים אָמַר בְּדַרְשָׁה (ג' סִיוֵן תר"ץ) בְּשֵׁם הַגֵּר"א, שֶׁאֵם כֹּלֵל יִשְׂרָאֵל הֵיוּ שׁוֹמְרִים מִצּוֹת תַּפְלִין כְּרֵאוּי, הֵיוּ הַגּוֹיִם מִפְּחָדִים לַגַּעַת בִּיהוּדִי. (מִכְּתָבֵי הַח"ח ס' ג"ח)

הִיָּה זֶה בְּשַׁנַּת תְּרַצ"ז בְּכַנְיָסָה לִישִׁיבַת טַלְז שְׁבַלִּיטָא הַתְּחוּלָה מֵהוּמָה שֶׁל מַמַּשׁ, שׁוֹטְרִים חֲמוּרֵי סַבֵּר חֲסָמוֹ אֶת כָּל הַכְּנִיסוֹת וְהִצִּיאוֹת, וְלִמְעַשֶׂה כִּתְרוֹ אֶת הַיְשִׁיבָה כּוֹלָה.

בְּשֶׁלֶב מְסוּיִים נִכְנָסוּ הַשׁוֹטְרִים לְהִיכֵל הַיְשִׁיבָה וּבִידֵיהֶם תְּמוּנָה מֵהוּוָה מִמְּנָה נִיבְטָה דְמוּתוֹ שֶׁל עֵלֶם חֲמַד, וּבְרֵאשָׁה נִכְתַּב 'גּוֹדְלִבְסְקִי' מִתַּחְתִּיהָ נִכְתַּב בְּאוֹתִיּוֹת שְׁחוּרוֹת גְּדוּלוֹת, מְבוֹקֵשׁ לְחִקְרָה בְּשֶׁל עֲבִירוֹת 'הַגִּירָה'.

היה זה רבי יהושע לייב גודלבסקי זצ"ל שכבחור צעיר הגיע לליטא מגרמניה במטרה לגלות למקום תורה, היא ישיבת טלז.

העלם הצעיר היה שקוע בלימודו ולא שם לב כי מועד הויזה שברשותו חלף עבר, ולמעשה הוא שוהה כעת בליטא שלא כחוק, לא שהיתה לו בעיה להסדיר את הארכת הויזה, אלא שכיון ששכח לעשות כן, ומועד הויזה פקע, הפך בחור חמד עוסק בתורה לעבריין הגירה דרוש לחקירה.

כשהגיע לחקירתו ניתנו לו שתי אפשרויות לפדות את עצמו בתשלום קנס גבוה מאוד, או להיכנס לבית הסוהר לתקופת מה, אפשרות הקנס לא באה בחשבון בהיותו בחור בודד נטול כל יכולת כלכלית, נשארה רק האפשרות ללכת לבית הסוהר, אף שידע כי בית הסוהר בליטא רחוק מלהיות בית מלון, ובוודאי יושבים שם פושעים מועדים ועבריינים מסוכנים, שמסוכן לשהות בחברתם.

וכך ביום המחר התייצב הבחור בראש מושפל ובעיניים מפוחדות בכניסה לבית הכלא לריצוי עונשו.

כשנכנס לתאו גילה, כי כל מה שדמיין על בית הכלא הוא גן עדן ביחס למצבו האמיתי, מדובר במקום מוזנח ומצחין, בו שוכנים בצפיפות זה לצד זה למעלה מעשרה עבריינים, הדוברים בשפה לא מוכרת.

אלה 'שמחו' על האורח החדש שהגיע למאורתם, וכבר תכננו בינם לבין עצמם כיצד להציק לו, כשנכנס לתא כבר החלו האסירים לעלות על יצועם לשנת הלילה, אך הוא לא הצליח לעצום עין מרוב פחד ואימה, הן הוא נמצא בתוככי הכלא, מקום בו אין חוק ואין סדר אין דין ואין דיין, והוא בחור צנום שנזרק לכאן לבדו מול חבורת פושעים מסוכנים שזה מקומם הטבעי.

כששמע את שיחותיהם לפני שנרדמו, הבין כי יום המחר לא הולך להיות קל, ושפתותיו נקשו באימה הולכת וגוברת, עם כל דקה שחולפת.

השעות נקפו, העבריינים נרדמו אך הבחור לא הצליח לתת תנומה לעפעפיו, כשהגיעה שעת חצות ליל החליט כי כבר עדיף לו להישאר ער, הרי איזה ביטחון יש לו כאן בתא, חוץ מהנחת התפילין היקרה אותה לבטח לא יוכל לעשות במשך היום בחברה כה 'מסבירת פנים ונעימה' עדיף להמתין לאור ראשון להניח תפילין ומיד להתפלל בזריזות, בטרם ישכימו קום האסירים האחרים.

עם עלות השחר קם הבחור מהמזרן שלא היה אלא ערימה של קש אסוף על בהונותיו, עקב בצד אגודל עשה את דרכו אל ברז המים ומיהר ליטול ידיו בשקט בשקט כדי שלא להרעיש חלילה ולהטריד את מנוחתם.

הוא ניגש לפינת החדר, הוציא את התפילין מתרמילו והניח אותן בדבקות ובמסירות, תוך שמירה על דממה מוחלטת החל בתפילתו מעומק הלב מילה במילה כמונה מעות, תוך שהוא מטיב ומהדק את התפילין לראשו, הוא זעק מעמקי לבו זעקה אילמת, זעקת הלב שחלילה וחס לא תישמע בקול רם, רגע לפני הגיעו לתפילת שמונה עשרה שמע את אחד האסירים מתהפך על משכבו, והבחין כי הלה פתח את עיניו מתוך אימה וחרדה רבה החל בתפילת שמונה עשרה מבקש לשכוח מהנעשה סביבו.

אך תפילתו של היהודון לא מצאה חן בעיניו של אותו אסיר שהתעורר, הוא מיהר להעיר כמה מחבריו ועד שסיים הבחור את תפילתו, כבר היו כל האסירים ערים נושאים לעברו אגרופים מאיימים.

כשפנה לאחור בתפילת 'עושה שלום' לבו נחרד בעיניו, ראה כי הללו מתקרבים אליו באגרופים קמוצים...

גופו רעד מפחד, הוא עצם עיניו והמתין למהלומותיהם שבוודאי יבואו בתוך שניות, הוא שמע את צעדיהם מתקרבים אליו, ולבו ניתר מאימה, ואז כשהיו כבר קרובים, הם נסוגו אחור.

לאחר כמה רגעי שיתוק, העז להציץ אחורנית וגילה כי הם חזרו למיטותיהם ויושבים עליהן בשקט, אינם מתקרבים ואינם מאיימים עוד.

הבחור היה המום, אך מיד הבין כי עוד לא הוכח שהסכנה חלפה, הוא חלץ את התפילין בזהירות, נישקן וקיפלן בהתרגשות רבה ומיהר להצטרף לשאר האסירים המטאטאים באותה עת את החדר, ואוספים את הקש שנפל מהמזרנים במהלך הלילה.

מה גדולה היתה הפתעתו, כשאותם עבריינים סימנו לו שלא יטרח, ואחד מהם התנדב לאסוף את הקש במקומו, תוך שהוא ממלמל מילות הערכה לא מובנות, אם עדיין היו לו ספיקות באשר לכח התפילין, הרי שהרגע הבא היה רגע פלאי ומוכיח, כשנכנס הסוהר לתא, החלו האסירים להתגודד סביב הסוהר, ולהתווכח עמו בלהט, הויכוח גלש לצעקות, היה ניכר שהאסירים מטיחים מילים קשות בסוהר, תוך שהם מצביעים לעבר הבחור שישב מצונף בפינתו ולא הבין אף מילה.

אחרי ויכוח ארוך ונוקב יצא הסוהר לפרק זמן קצר, האסירים האחרים התקרבו אל הבחור והחוו לו קידה, לאחר כמה דקות שב הסוהר וביקש מהבחור ליטול את מיטלטליו וללכת עמו, הוא החל פוסע עם הסוהר, עודו מהורהר ולא מבין מה קורה לפתע מצא עצמו חופשי מחוץ לכותלי בית הכלא, אדם חופשי ומאושר.

רבי יהושע גודלבסקי זצ"ל סיפר על האימה שאחזה בו כשהניח תפילין, עד שהבין כי התפילין הן שהצילו אותו מגיא צלמוות. כי מי שמסוגל לא לעצום עין בלילה כדי לזכות להניח מחר תפילין בשלחה, אין כל פלא שהתפילין הגנו עליו שמרו עליו, וזיכו אותו לצאת מאפילה לאורה.

את הסיפור סיפר בנו רבי אברהם גודלבסקי שליט"א (חתן רבי משה טורק זצ"ל) ששמעו מאביו רבי יהושע לייב.

(רבי יהושע לייב גודלבסקי זצ"ל נולד בגרמניה ובא מפרנקפורט לטלז על מנת ללמוד בישיבה הגדולה והמפורסמת שהיתה בעיירה זו בראשות רבי אברהם יצחק בלוך זצ"ל.

הוא למד שנים מספר, ובהגיעו לפרקו בא בכרית האירוסין, שמחת החתונה שלו נערכה בעיירת סלבודקא, וכיון שיש מנהג שהחתן לא הולך לבדו כבר משבת האופרוף, והוא על סמך המבואר בברכות דף נד. שחתן וכלה צריכים שימור מן המזיקין משום שהמזיקין מתקנאים בהם, הרי שכאשר נסע החתן לחתונתו נכנס לראש הישיבה שלו, וביקש שאחד מהבחורים ילווה אותו עד תחנת הרכבת, ושאל על איזה בחור ממליץ ראש הישיבה?

השיב הרב בלוך היכנס להיכל הישיבה, ועקוב אחרי הבחורים הלומדים שם, אם תראה אחד מהם שאינו עוסק בלימוד, ולא שהוא מתבטל ממש, אלא שמדבר בדברים שאינם ממש מענייני הלימוד, אותו תיקח לתחנת הרכבת.

עשה החתן כדברי ראש הישיבה, נכנס להיכל הישיבה בטלז ועמד שם זמן מרובה התבונן לכל הכיוונים, הסתכל על כל הבחורים ולא מצא אף בחור העונה להגדרתו של ראש הישיבה, במילים אחרות כל הבחורים ישבו ולמדו בהתמדה מרובה עד מאוד ולא הסיחו דעתם מן הלימוד.

חזר החתן אל הרב בלוך ואמר לו שלא מצא אף בחור.

ואז אמר לו ראש הישיבה משפט שיש בו כדי ללמדנו דעת תורה מה היא...

אם אתה מחפש ליווי לתחנת הרכבת, קח את התמונה הזו שראית זה עתה בישיבה, והתמונה הזו תלווה אותך, לא רק לרכבת, אלא גם לרכבת החיים כולה, בכל רגע ורגע שתצטרך אי פעם חיזוק בלימוד תורה, תעלה את התמונה הזו על מסך מחשבתיך, ותצייר לעצמך איך נכנסת לישיבת טלז, ולא מצאת אף בחור שמתבטל, והיא היא התמונה, שתלווה אותך בכל צעד בחיים.

כשפרצה השואה נמלט רבי יהושע לשנחאי יחד עם רעייתו, ושם הסתופף בצילה של ישיבת מיר, שם ישב על התורה ועבודת השם, הוא נודע בהקפדתו על שמירת הלשון, עד שכינו אותו החפץ חיים של שנחאי.

בצוותא עם רעייתו הצדקת הקים בשנחאי בית של חסד, בפתח ביתו נערמו שקי בגדים וחבילות מזון לחלוקה לנזקקים.

באחד הימים שהתפלל רבי יהושע תפילת מנחה בהיכל ישיבת מיר בשנחאי ראה אותו ידידו הרב אלחנן הרצמן ז"ל שהוא מרבה לבכות בתפילה, היה זה בכי לא רגיל, למרות שתמיד היה בוכה בתפילתו, אבל היה זה בכי של השתפכות הנפש, הפעם שם לב רבי אלחנן הרצמן, שזה בכי של צרה גדולה. חיכה רבי אלחנן שרבי יהושע יסיים את תפילתו ואז ניגש אליו, ושאל אותו ר' שיעה אני רואה שאתה בצרה אולי אני יכול לעזור לך?

שאל אותו רבי אלחנן איזה צרה חדשה כבר יכול להיות לאברך צעיר בן 25 בזמן מלחמה שאיבד את כל משפחתו?

אמר לו רבי יהושע אני רואה כאן הרבה בנות פליטות שברחו לבדן מאימת המלחמה, והן נמצאות כאן בשנחאי בלי מסגרת, ובשטח מסתובבים חיילים גויים של האו"ם ושהשם ישמור מה שיכול לצאת מזה.

ובנוסף אנשי המסיון גם כן מנסים להפיל ברשתם בנות יהודיות.

ועל כך בכה רבי יהושע בתפילתו כי הרגיש שזה צרתו הפרטית.

מיד החליטו רבי אלחנן הרצמן ורבי יהושע גודלבסקי לשלוח מברק לרבי יעקב רוזנהיים יו"ר אגודת ישראל, לספר לו על המצב בשנחאי, ולבקש ממנו שישלח להם כסך להקים מוסדות בית יעקב להצלת בנות ישראל.

ואכן לאחר זמן מה הגיע הכסף, היה זה רבי יהושע יחד עם רעייתו הקימו בית הספר בית יעקב, וסמינר לבנות בשנחאי, כי רק חינוך יהודי טהור, יכול להציל אותן מליפול ברשת המסיון.

לאחר המלחמה כשהגיע לארצות הברית רצה לשבת על התורה ועבודת ה', אך אז נתבקש להקים בתי ספר בית יעקב וסמינרים באמריקה, מורו ורבו רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל יעץ לו לקבל על עצמו את המשימה הזאת, ואכן במרץ רב פעל רבי יהושע יחד עם רעייתו להקים סניפים של בית יעקב בוילימסבורג, בקראון - היטס בבורו - פארק ובברונקס.

גם בארץ ישראל כשהגיעו יהודים לארץ, ושוכנו במעברות, והמצב היה קשה, לא היה אוכל ולא בגדים, אנשי המסיון הגיעו לשם, ובלשון חלקלקה שכנעו את ההורים לשלוח איתם את הילדים, והם ידאגו להם לאוכל מזין בגדים וכו' והרבה הורים התפתו.

כשראתה את המצב הזה גב' חנה פרידל ע"ה, שלחה מכתב לחברתה גב' רחל גודלבסקי אשתו של רבי יהושע, וביקשה את עזרתה בהקמת מוסדות קרן הילד ואכן רבי יהושע ורעייתו נרתמו לכך, וכל חודש היו שולחים להם את הכסף שנאסף בארצות הברית.

הרבנית גודלבסקי היתה הולכת לחתונות בארצות הברית, ואוספת כסף לצורך זה דבר שלא היה מקובל אז, והיו מזמינים לה משטרה שהיתה מוציאה אותה מהאולם, אבל מיד היתה חוזרת מדלת אחרת וממשיכה לאסוף כסף. גם רבי יהושע היה הולך כל שבת מבית כנסת לבית כנסת לעשות מגביות לצורך הצלת ילדי ישראל.

וכך הקימו את מוסדות קרן הילד ברמת אלחנן בכני ברק, שבהם ניצלו הרבה ילדים משמד רוחני ומאווירת הרחוב החילוני. לאחר שעלו רבי יהושע ורעייתו לארץ, הרחיבו והגדילו יותר ויותר את מוסדות קרן הילד.

רבי יהושע לייב גודלבסקי זצ"ל נלב"ע י"ד שבט תשנ"ה. ורעייתו מרת רחל ע"ה נפטרה כ"ג מנחם אב תשמ"ט ת.נ.צ.ב.ה. הם זכו לדור ישרים מבורך, אחד מהבנים הוא רבי אליהו גודלבסקי שליט"א מרבני ברסלב)

רבי בן ציון יוסלבסקי זצ"ל ואחיו ר' אייזיק, שרדו את השואה כשהם היו בורחים ממקום למקום ואף הצטרפו לחבורת פרטיזנים. לאחר השואה כשעלה רבי בן ציון לארץ הוא למד בישיבת חברון והיו מכנים אותו "בן ציון פרטיזן".

על קורות חייהם באותה תקופה סיפר רבי בן ציון זצ"ל.

היו מקרים שבליית ברירה התגנבו באישון לילה אני ואחי אייזיק לבתי הגוים ללא ידיעתם, היינו ניגשים לתנור האבן הדומה לתנור אפיית המצות שלנו, נכנסנו עם כל הגוף לתוך התנור, והיינו מתחממים לחום הגחלים שנותרו מהיום.

כך היו שוכבים בעין אחת פקוחה עד אשמורת הבוקר, וממהרים לעזוב בטרם יקום בעל הבית וידליק את התנור כשאנחנו בתוכו.

שעות חימום הללו נתנו לנו את הכוח והיכולת לחיות את שעות היממה ביער הגשום והקר, וכשלא הצלחנו למצוא תנור חימום שכזה, קרה שנשארו בחוץ במשך יומיים ארוכים וקשים של כפור.

עם הזמן מספר ר' בן ציון ראינו כי רוב הגויים מסרבים להכניסנו בטובות, אז החלטנו שלא לפנות עוד אליהם כמסכנים המתחננים על נפשם רק לעבור לטון יותר נחרץ, פשוט הודענו כי באנו ללון ולא נקבל כל תשובה אחרת מלבד הסכמה, וזה עזר בזכות התפילין...

את התפילין שלי נשאתי בכיסי במשך כל התקופה ולאורך כל השנים עד אחרי המלחמה, לא עבר יום שלא הנחתי אותן, להוציא שבת ויום טוב, אם לא הצלחתי להניחם בשעת תפילת שחרית אז בהמשך היום.

תפילין מהודרים אלו היו לי מתקופת לימודי בישיבת ברנוביץ אצל רבי אלחנן וסרמן הי"ד.

נכנסנו אל הבית הראשון שבכפר, התפילין מונחים בכיס המכנסיים שבצד ימין, יד ימין שלי אף היא בתוך הכיס אוחזת בתפילין ומגינה עליהם, דפקתי בדלת, ובעלת הבית יצאה, אך סירבה להכניסנו פנימה, מכיון שראינו שבעל הבית נמצא בבית, לא התמהמהנו ונכנסנו ללא הסכמתה.

בעלה שהבחין במתרחש צעק לעברה 'סציכני' שקט... כדי להרגיעה, ואף אנו נשכבנו על ספסל ללון עד אשמורת הבוקר.

ההסבר היחיד להתנהגותו היה, כי בזכות היד השומרת על התפילין, הוא סבר כי אני אוחז אקדח בכיסי, ולפיכך העדיף להזדרז ולהענות לבקשתנו, מכאן ואילך נהגתי כך בכל לילה, הייתי מתדפק על דלתותיהם, כאשר יד ימין שלי אוחזת את התפילין בתוך הכיס, ומטיל עליהם אימתה ופחד, כדי להציל את אחי ואותי מרעב וקפאון.

ואכן נתקיים בו המקרא "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" שכידוע נאמר על תפילין.

המספר רבי בן ציון יוסלבסקי זצ"ל אמת היא שגם אופן השגת התפילין מלווה בסיפור חשוב ומעניין, ומי יודע אולי דוקא הוא הסיבה והסגולה להצלתי.

ור' בן ציון ממשיך בסיפורו, בילדותי לא התאפשר כלל לרכוש תפילין מהודרות עבור ילד בר מצוה, ואבי ככל בני גילו קנה לי כפי הישג ידו תפילין כשרות לכתחילה, אבל כשהגעתי לישיבת ברנוביץ, וזכיתי להמנות על תלמידי רבי אלחנן וסרמן, הבנתי ששיבע-בוחר צריך להשתדל להדר בתפילין יותר מהמון העם, בעיה אחת היתה לי, תפילין מהודרות עלו ממון רב, שלא היה בהישג ידי.

כידוע בישיבה בברנוביץ היו רוב הבחורים אוכלים ימים אצל תושבי העיר, ואילו הישיבה הוסיפה להם פרוטות אחדות

עבור אוכל בסיסי, אם ליום יום, ואם על הימים שלא הצליחו למצוא אכסניה, כאן מצאתי לי פתרון למשאלתי.

ויתרתי על אכילת ימים בחלק מימי השבוע, והתחלתי לקבל מהמשגיח קטן רבי צבי הירש גוטמן את מספר הפרוטות הקצובות, אולם במקום להוציאם על אוכל מנעתי אוכל מפי במשך ימים רבים, וקבצתי פרוטה לפרוטה לשם רכישת התפילין המיוחלים.

מאה ארבעים ושתיים תעניות צמתי עד שאספתי מספיק כסף לתפילין מהודרות, מובן שלא יכולתי לנהוג כך במשך ימים רצופים, אז הייתי מפזר יום תענית אחד בין כמה ימי אכילה.

רבי בן ציון יוסלבסקי היה אומר, אני מרגיש כי זכות זו שנשאני לבי להקטיר את חלבי ודמי כדי להדר ולהתנאות לפניו במצוות, היא שעמדה לי כל המלחמה עד להצלתי הגמורה מצפרני הצר הצורר ימ"ש.

בסוף החורף שנת תש"ו הגיע רבי בן ציון ואחיו ר' אייזיק לנמל חיפה מיד העבירו אותם למחנה עתלית כעבור שבועיים העבירו אותם לקיבוץ דתי.

והנה מספר רבי בן ציון בחול המועד פסח, דרשו אנשי הקיבוץ ממני ומאחי לסייע בעבודת הקטיף בפרדסים, הדבר לא מצא חן בעיני לעבוד בחול המועד?!!!

ביקשתי מהנהלת הקיבוץ שאני רוצה לנסוע לביקור בירושלים, הרגל הראשון שאני בארץ ישראל, ומשנתנו לי אישור, אמרתי לאחי שיקח את כל הציוד שלו כי לכאן אנחנו לא חוזרים.

נסענו אני ואחי לירושלים, הסתובבנו באיזור גאולה למצוא אולי נמצא איזה מישהוא שיהיה לנו לעזרה, והנה לפתע, פוגש אותנו אברך שלמים התברר שהוא רבי שניאור קוטלר והתעניין בשלומינו.

בין היתר שמע רבי שניאור קוטלר שאני למדתי כמה שנים בברנוביץ, להבדיל מאחי אייזיק שטרם הספיק ללמוד בישיבה, ואז הציע לי אתה שלמדת בישיבה כה חשובה ראוי שתצטרף שוב לישיבה, בוא עמי לישיבת חברון ואדבר עם הצוות למעןך.

נטל אותי רבי שניאור אל ביתו של ראש הישיבה רבי אהרן כהן זצ"ל והציג אותי: בחור זה למד בישיבות ועבר את מאורעות המלחמה וכעת רוצה ללמוד בישיבה.

פנה אלי רבי אהרן ושאל אתה באמת מתכוון להשאר בישיבה? ענית "בינתיים".

למשמע תשובה בלתי שגרתית זו, הגיב רבי אהרן, לא... לא... זה לא יתכן.

חזר רבי בן ציון והבהיר את דבריו, התכוונתי כי עדיין אינני יודע דבר באשר לעתידי, רק כעת הגעתי מאירופה אחרי כל התלאות והמאורעות אינני יודע אפילו היכן אוכל את הארוחה הבאה שלי, אז איך אדע מה הן תכניותי!!!

רבי אהרן כהן הבהיר לו, כי ישיבה איננה אכסניית מעבר, אלא מקום לקבוע בו לימודו, ואחרי דברי ההסבר הוא קיבל אותי מיד לישיבה.

אחרי תקופה כשכבר קבעתי את מקומי בישיבה כאחד הלומדים, העזתי לגשת לר' אהרן ולשאל אותו האם הראש ישיבה יודע שכמעט קט יכולתי לרדת לגמרי מן הדרך? אחרי שבתחילה דחה אותי מלהתקבל לישיבה, אחרי אלף הנסיונות שעברתי במשך השנים, וכל המאורעות שעברו עלי, אם אני עדיין בא להתדפק על דלת הישיבה ונדחה ככה ממנה הרי זה נסיון בלתי רגיל...

רבי אהרן שהיה ידוע בצדקותו המופלגת, הזדעזע כולו למשמע הדברים, והשתטח לפני בתחינות חוזרות ונשנות, כי ימחל לו בכל לבו, הוא התנצל שטרם היה מודע מספיק לעבר שלי, ולא שם לבו לכך.

ומאז הוסיף ראש הישיבה רבי אהרן לקרבני עוד יותר, ואף תמך בי כלכלית (שמך לא שכחנו)

התפילין מביאים את האדם לידי שמחה

איתא בגמרא (ברכות ל:): אביי הוה יתיב קמיה דרבה, חזייה דהוה קא בדח טובא, אמר: וגילו ברעדה כתיבי! אמר ליה: אנא תפילין מנחנא. רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי זירא, חזייה דהוה קא בדח טובא, אמר ליה, בכל עצב יהיה מותר, כתיבי! – אמר ליה: אנא תפילין מנחנא.

כתב בספר מור וקציעה (לרבי יעקב עמדין סימן כז) שמכאן נלמד שני דברים. א' שהתפילין מביאים את האדם לידי שמחה. ב' שמותר לשמוח בהיותן עליו אף יותר מהמנהג ומהראוי במידת השמחה והשחוק.

מובא בזהר חדש על שיר השירים (א ג) על הפסוק "לְרִיתְּ שְׁמֹנֶיךָ טוֹבִים" שהאריך להביר שם שהתפילין של הקב"ה אלו ימים טובים וחולו של מועד תפילין של ראש זה יום טוב ותפילין של יד זהו חולו

של מועד ולכן צריך לשמוח בהם ולכן כותב הזוהר הק' שאסור להניח תפילין בימים אלו.

והביא משל למלך שרצה לשמור את עבדו שלא יזיקו לו, אמר לו המלך לעבד שיעשה לעצמו חותם של המלך וישא עליו וכך יפחדו להתעסק איתו.

אחר כך מתוך אהבה שאהב המלך את עבדו נתן לו המלך את החותם שלו המקורי, אם כן ודאי שהעבד חייב להוציא את החותם שעשה לעצמו, כשחותם המלך נמצא עליו.

לפי זה כתבו הפוסקים למה לא מניחין תפילין בחולו של מועד כי אין מערבין שמחה בשמחה, (עיין שו"ת רשב"ץ סימן ל')

ובהמשך כותב שם הזוהר הק' "מאן דמנח תפילין, אצטריך למחדי. ועל דא כתיב, ושמחת בחדך."

ועל פי זה כתב בשדי חמד (מערכת א אין מערבין שמחה וכו' אות לח) זה הפירוש בגמרא הנ"ל אנא תפילין מנחנא שהשמחה היתירה שראה בו זה מחמת שהוא מניח תפילין והיא שגרמה לו את השמחה היתירה.

בספר בעקבות משה שיחות מוסר מרבי משה עקיבא טיקוצ'נסקי זצ"ל משגיח בישיבת סלבודקה כותב: את השיחה האחרונה שהשמיע ראש ישיבת סלבודקה רבי יצחק אייזיק שר זצ"ל בישיבה במוצאי שבת קדש האחרון מוצש"ק פרשת בא תשי"ב.

ראש הישיבה זצ"ל דיבר באותה שיחה על הגדלות הנפלאה אליה יכול היהודי להגיע, אם יעשה כל מעשיו בהתבוננות ובמחשבה, ומאידך כמה מעלותיו ועצמיותו נשחקת, כאשר מעשיו נעשים ללא מחשבה אלא מתוך הרגל ושיגרה על דרך המלומדה, וכיון שמעשים הנעשים מתוך התבוננות, בכחם לרומם את האדם לגדלות נשגבה, אם כן כמה יש לו ליהודי להיות מאושר על עצם האפשרות הנפלאה הזו שהקב"ה מעניק לו, כח נעלה שכזה, שעל ידו יכול הוא לרומם את כל עצמיותו לדרגות עילאיות.

דוגמא לדבר, כאשר יתבונן האדם במצות תפילין, אשר עליה אמרו חז"ל במס' ברכות (ו.) שהתפילין עוזו הם לישראל, דכתיב "וַיֵּרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יִי נִקְרָא עֲלֵיךָ וַיֵּרְאוּ מִמֶּךָ:" (דברים כח' י) ותניא ר' אליעזר הגדול אומר: אלו תפילין שבראש.

הנה כשיתבונן האדם במעלה הנפלאה הזו, הלא לבו יתמלא אושר על הכח העליון שניתן לו על ידי הקב"ה, שבהיותו נושא על ראשו את התפילין, הרי הם מהוים עבורו עוז וחוזק, עד כדי כך שכל גוי הרואה אותו מיד תפול עליו יראה ממנו, ואם אפילו גוי מתפעל מהתפילין, קל וחומר שיהודי צריך לחוש זאת.

וכשיוסיף עוד האדם להתבונן בענין, הרי יווכח כי המעלה הנפלאה הזו שיש לכל יהודי בהנחת תפילין של ראש, עולה על מעלתו של הכהן הגדול, אשר נשא על ראשו את ציץ נזר הקודש, שכך לימדונו חז"ל במס' יומא (ז:–ח.) אמר רבה בר רב הונא, חייב אדם למשמש בתפיליו בכל שעה ושעה, קל וחומר מציץ, ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת קדש לה', אמרה תורה "וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד" (שמות כח' לח') שלא יסיח דעתו ממנו, תפילין שיש בהם הזכרות הרבה בכל פרשיותיהן (21 אזכרות) על אחת כמה וכמה...

מעתה מעלתו של מי גדולה יותר של כהן גדול או של המניח תפילין? הוי אומר מעלתו של כל אדם המניח תפילין גדולה יותר, שהרי נושא על ראשו לא רק שם אחד, אלא 21 שמות ה' שבכל פרשיות התפילין, ולא רק שמות הקודש הוא נושא על ראשו, אלא תילי תילין של הלכות נישאות על ראשו בבתיים וברצועות ובכל פרשה ופרשה ובכל תג ותג ובכל קוץ וקוץ שבתיות אשר בהם בלבד טמונים כבר הלכות לאין שעור.

כמו שאמרו במנחות (כט:) שר' עקיבא היה דורש על כל קוץ וקוץ שבאותיות, תילי תיליל של הלכות.

אומר רבי אייזיק שר זצ"ל מה נפלאים וכמה מרוממים הם הרגשות שצריכות למלאות את לב כל אדם מישראל, בשעה שהוא מניח התפילין על ראשו, וכשיתבונן בדבר, הרי אין בבריאה כולה, מאושר

יותר ממנו על שזכה להתעטר בעטרת מלכות כה מפוארת, המשובצת בפנינים יקרות של אזכרות, והלכות לרוב.

ומלבד כל זאת, עוד יש בה בהנחת תפילין משום חשיבות יתירה לאיש ישראל, באשר התפילין מהוים תזכורת לנסים הגדולים והעצומים אשר עשה ה' לאבותינו במצרים, והרי זו תפארת לאדם מישראל, שיש בידו עדות נפלאה לאהבה הגדולה והיתירה שהקב"ה אוהב את עמו ישראל, והוא שאמר הכתוב "וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְיָ בְּפִיךָ כִּי בְיַד תִּזְקֶה הוֹצֵאֲךָ יי' מִמִּצְרַיִם:" (שמות יג' ט')

ואין זה זכרון רק לאותו אדם שמניח תפילין, אלא יש בו משום זכרון לכל הרואה אותו מניח תפילין, כמו שפירש רש"י על הכתוב ולטוטפות בין עיניך שם פס' טז' לשון דיבור כמו ולזכרון בין עיניך האמורה בפרשה ראשונה, שהרואה אותם קשורים בין העינים יזכור הנס וידבר בו (בעקבות משה).

בספר מלך ביופיו עובדות והנהגות על רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל מסופר, כשכיהן כרבה של לונדון, באחד הימים ניגש אליו יהודי חילוני מתושבי לונדון, ואמר לו: כבוד הרב נתגדלתי במשפחה שלא שמרו תורה ומצוות, אבל אני החלטתי לחזור בתשובה, ולשם כך עיינתי במצוות המעשיות, את כולן אני מבין פחות או יותר, ואף רצוני לעשות ולקיים אותן, אך בנוגע למצוה של הנחת תפילין מתקשה אני מאד: נבצר ממני לדעת מה תתן לי ומה תוסיף לי מצוה זו, שאלבש כל יום את קוביות העור בראשי ובזרועי ואקשור ברצועות?

אם יוכל הרב לבאר לי את משמעות התפילין, אולי ייקל עלי להניחן.

השיבו רבי יחזקאל מוכן אני להסביר לך את משמעות התפילין, בתנאי שתניח אותן מקודם במשך שלושים יום, ורק לאחר מכן תבוא אלי.

והנה עברו חודש חודשיים, ואותו בעל תשובה לא בא.

רבי יחקאל אברמסקי כבר הסיח דעתו לגמרי מכל הענין, אך הנה יום אחד כשהלך אל בית המדרש להגיד את שיעורו, הבחין פתאום באיש הזה מרחוק, מעברו השני של הרחוב.

גם הלה הבחין בו, וימהר לקראתו בקול תרועה, רבי כבר אינו צריך להסביר לי את משמעותן של התפילין, אני יודע בעצמי, אני מאושר להניח אותם.

את המאורע הזה הזכיר רבי יחקאל אברמסקי אחרי שנים רבות, כשדיבר באחד משיעוריו על קיום ועל פעולתן המשפיעה של המצוות, שהן מכוונות כנגד רמ"ח אברים שיש באדם וחודרת בגוף, ובעיקר בנשמה של האדם, המקיים אותן.

סיפר רבי שלמה מזוועהיל זיע"א שהכיר יהודי אחד בעיר זוועהיל, שהרגיש תענוג עילאי בשעה שהניח תפילין, אשר הבעל תאוה הגדול שבעולם אינו מרגיש הנאה כזו בכל תאוותיו שבמשך כל ימי חייו.

וידוע שכשהיה רבי שלמה מזוועהיל רוצה לספר סיפור או הנהגה טובה על עצמו, היה רגיל לומר הכרתי יהודי אחד שהיה עושה כך וכך.

מעשה שהיה אצל הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זיע"א בכור בניו של הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשערנאביל זיע"א.

כשחלה את חליו האחרון טרם הסתלקותו, היה אחיו הצעיר הרה"ק רבי איציקל מסקווירא זיע"א מברר אודותיו כל הזמן, אם הוא עדיין מניח תפילין או לא? וחופץ מזה לא ביקש לדעת דבר, וגם לא שאל ובירר דעת הרופאים.

בסוף כאשר אמרו לו שהפסיק הרבי מלהניח, שוב לא שאל עוד על מצבו, ואכן תקופה קצרה לאחר מכן נסתלק לגנזי מרומים.

וביאר הרה"ק מסקווירא זיע"א שהקב"ה אינו לוקח נשמות הצדיקים אלא בדעתם ובהסכמתם, והצדיק כשהוא נמצא עלי

אדמות, אינו רוצה לעלות לשמי מרום, אע"פ שבכך יזכה לכל תענוגי עולם הבא, מכל מקום רוצה לקיים מצוות בוראו, וזאת אף כשכבר אין בכוחו ללמוד ולהתפלל כמו שהיה רגיל לעשות כל ימי חייו, כי אם עדיין בכוחו להניח תפילין די לו בכך, כדי שיהא רצונו להישאר בעוה"ז, כי אין לו תענוג גדול יותר מזה, ולכן כאשר נודע לי שאחי זצ"ל כבר אינו מניח תפילין, ידעתי שימיו ספורים, וברצונו יסכים להסתלק מעלמא הדין.

מסופר על הצדיק רבי יוסף טולידאנו זצ"ל בנו של רבי רפאל ברוך טולידאנו, שזכה לאריכות ימים ושנים.

שנה לפני הסתלקותו מן העולם, פגשו אחד ממקורביו בחתונה שנערכה באחד האולמות בבני ברק, הוא היה מיוסר מאוד באותה העת, וניכר היה שהוא סובל במיוחד.

שאלתי אותו סיפר המקורב 'מה שלומך?' אמר לי מן הדין הייתי רוצה להגיד ריבונו של עולם מספיק, אני לא יכול לסבול עוד בעולם הזה, אבל קשה לי לעזוב מצוות תפילין, המצוה הזו נותנת לי כל כך הרבה חיים... כל כך הרבה תענוג... שכדאיים הם כל היסורים שאני סובל ולא לעזוב את המצוה הזו...

תשובתו זו סיפר המקורב עוררה בליבי התפעלות עצומה, ביום השבת לשם ההמחשה כולם מרגישים את התענוג, יהודי פשוט כיהודי צדיק, מי יותר ומי פחות, מי מרגיש 'תענוג' במצוות תפילין!!!

זו הרי מצוה שעושים יום יום, אצל רוב בני האדם נעשית מצוה זו 'שגרתית'

תשובתו זו על ה'תענוג' שבמצוה, והחשש מהפסדו של אותו תענוג המחישה בפני, כי היתה לי הזכות להכיר אדם גדול באמת.

(רבי יוסף טולידאנו זצ"ל היה כל כולו שלהבת קדש של תורה ויראת שמים, כל מצוה היתה נעשית בשמחה, כל ברכה וכל תפילה היתה נאמרת לאט לאט ובמתינות כמונה מרגליות. התגורר בבני ברק וקבע את מקום תפילתו בבית הכנסת אור חיים. ובמשך עשרות שנים היה מוסר דרשות ושיחות מוסר בכל רחבי הארץ, כמו כן היה לו שיעור לבעלי בתים במשך עשרות שנים בבית הכנסת

הבוכרים ברח' הרב הירש. אשרי עין ראתה כל אלה. נבל"ע טו תמוז תשע"ב בגיל 96 ת.נ.צ.ב.ה. עוד יוסף חי)

מסופר על רבי אליהו ראטה זצ"ל (היה משב"ק אצל רבי שלמה מזוועהיל זיע"א) שפעם ניגש לאברך ושאלו אם יבוא אליך אדם ויבטיח לך סך 1000 דולרים בתנאי שלא תניח תפילין, האם תעמוד בנסיון ולא תשמע לו?

מילא האברך את פיו בצחוק ואמר: האם זה בגדר נסיון כללי? היעלה על דעתי לוותר על מצוות תפילין תמורת 1000 דולר?!!!

ואם יציע לך האיש 10.000 דולר? חלילה הזדעק האברך, חלילה לי לאבד מצווה כה חשובה.

ואם יציע לך מליון דולר?!!! הוסיף רבי אליהו לשאול.

לא אוותר על המצוה בעד כל הון דעלמא, גם לא בעד עשרות ומאות מליוני דולרים קרא האברך בכל ליבו...

ואז פתח רבי אליהו את פיו וצעק גיוואלד!!! אם תנסה לחשוב על מה שאמרת לי בזה הרגע, יוצא ברור, שכאשר אתה מניח תפילין, הינך עומד לעשות פעולה ששווה בעיניך כפי שאתה עצמך העדת על עצמך יותר ממליון דולרים, ויותר מעשרות מליונים, וגם יותר ממאות מליונים...

ואם כן תגיד לי, מדוע לא רואים זאת על פניך?!!! מדוע לא רואים את יקרות המצוה בשעה שהינך מקיים אותה?!!!

אין זאת אלא שאנחנו עצמנו לא משגיחים דינו במעשים שאנחנו עושים, וגם אם במציאות היינו מוותרים על מאות מיליוני דולרים בעבור מצוה זו, אין אנחנו מעריכים אותה כראוי.

וזו תביעה על האדם כמו שאמר הכתוב "תחת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרֹב כָּל: (דברים כח מז) דהיינו שהשם יתברך יתבע מאתנו מדוע לא עבדנו אותו

בהרגשה שכל מצוה הכתובה בתורתו שווה כל כך הרבה כסף.

אנו זוכים כל בוקר להניח את כתר המלך על ראשינו כמ"ש בזהר הק' שהתפילין הם כתר המלך. כמ"ש בפתח אליהו "כְּתָר עֲלִיּוֹן אִיהוּ כְּתָר מַלְכוּת. וְעַלֶּיהָ אֶתְמַר מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרֵית. וְאִיהוּ קְרָקֶפֶתָא דְתַפְלִי."

כתר תורה

נאמר באבות "רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, שְׁלֹשָׁה כְּתָרִים הֵם, כְּתָר תּוֹרָה וְכְתָר כְּהֻנָּה וְכְתָר מַלְכוּת, וְכְתָר שֵׁם טוֹב עוֹלָה עַל גְּבִיּהֶן:" (אבות ד יג)

כתב המהרש"א: (חידושי אגדות קידושין סו.) מבאר: מה ששנינו ג' כתרין הן, כתר מלכות, וכתר כהונה, וכתר תורה, וכתר שם טוב עולה על גביהן. יראה כמשמעו, כתרין, למלכי בית דוד היה כתר מלכות.

וכתר כהונה הוא הציץ שהיה לכה"ג על ראשו שהיה עשייתו ככתר.

וכתר תורה הן התפילין שבראש כל אדם, כמ"ש כתר תורה מונח בקרן זוית וכו' ולכך נקרא טטפת ע"ש כלילא כמו לא תצא אשה בטטפת.

רואים שיש קשר והקבלה בין התפילין לתורה, כמו כן מצינו במדרש שוחר טוב (תהלים א') אמרו ישראל לפני הקב"ה, ריבוננו של עולם: רוצין אנו ליגע בתורה יום ולילה, אבל אין לנו פנאי. אמר להם הקב"ה קיימו מצות תפילין, ומעלה אני עליכם כאילו אתם יגעים בתורה יומם ולילה. עכ"ל.

ועוד איתא במכילתא (פר' בא פר' י"ז) "ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיןך" מכאן אמרו המניח תפילין כאלו קורא בתורה, וכל הקורא בתורה פטור מן התפילין.

וצריך ביאור בדברי המדרש מדוע הנחת התפילין נחשבת כקורא בתורה?

אומרת הגמרא (בבא קמא יז.) אמר רבה בר בר חנה: הייתי הולך בדרך עם רבי יוחנן כדי לשאלו דבר הלכה. וכאשר נכנס רבי יוחנן לבית הכסא, ויצא ממנו, רציתי לשאול אותו שאלה ולא הסכים לענות לי עד שנטל את ידיו, והניח את התפילין שחלצם בהכנסו לבית הכסא.

והקשה התפארת שלמה (מועדים שער קריאת שמע) מדוע לא אמר רבי יוחנן את ההלכה מיד, מדוע היה צריך רבי יוחנן להניח קודם תשובתו תפילין?

וביאר על פי מ"ש בכוונת האר"י ז"ל כי מצות תלמוד תורה ותפילין, המה משולבות אשה אל אחותה, וע"י מצות תפילין נעשה עסק התורה אח"כ ביתר שאת ויתר עז. והוא הרמז שאמר הכתוב בתפילין "וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תוֹרַת יי' בְּפִיךָ:" כי ע"י מצות תפילין, תהיה התורה בקיום בפוך.

נמצא כי בחינת התפילין הם בחינת ארון נושא את נושאו, ולכן רבי יוחנן לא רצה לומר להם ההלכה בלא תפילין, כי ע"י התפילין תתחדש לו הלכה על אמיתתה בכח חכמה העליונה.

בהקשר לכך מביא הרב שמשון פינקוס זצ"ל (תפארת שמשון ואתחנן) מצות תפילין התייחדה משאר המצוות בכמה נקודות, ונתבונן באחת מהן.

בתפילת פתח אליהו המובאת בסידורים לפני התפילה, מובא כי מידות השי"ת "העשר ספירות" מתגלות בצורת גוף האדם, מאחר והוא בבחינת צלם אלקים.

"חֶסֶד דְּרוּעָא יְמִינָא. גְבוּרָה דְּרוּעָא שְׂמָאלָא. תְּפָאֶרֶת גּוּפָא. נְצַח וְהוּד תְּרִין שׁוּקִין. יְסוּד סִיּוּמָא דְּגוּפָא אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. מְלָכוּת פֶּה תוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה קָרִינָן לָהּ. חֲכָמָה מוֹחָא אִיהִי מַחְשְׁבָהּ מְלָגָאוּ. בִּינָה לְבָא וּבָה

הלב מבין. ועל אליו תרין פתיב הנסתרות לידוד אלהינו. פתר עליון
 איהו פתר מלכות. ועליה אתמר מגיד מראשית אחרית. ואיהו קרקפתא
 דתפלין.

ותורף הדברים כך הוא, חסד כנגד זרוע ימין. גבורה זרוע שמאל.
 תפארת גוף. נצח והוד שני השוקיים וכו' ומסיים בזה"ל: כתר עליון
 איהו כתר מלכות, ועליה איתמר מגיד מראשית אחרית ואיהו קרקפתא
 דתפילין.

כלומר: הספירה העליונה ביותר היא ספירת ה'כתר', ומתוארת
 כקרקפתא דתפילין, הגולגולת והראש עליה מונחות התפילין.

אומר הרב פינקוס זצ"ל רואים כאן דבר נורא ונפלא, בתיאור של
 שאר חלקי גוף האדם לא הוזכרו המצוות המתקיימות על ידי אותו
 איבר, כגון מצות ציצית אותה מקיימים על ידי הגוף וכיוצ"ב כי גם
 ללא ציצית ישנו גוף, יד זו יד, ורגל זו רגל, אבל הראש מתואר
 כראש של תפילין, כי לא יתכן ראש ללא תפילין, זוהי צורתו הטבעית
 של היהודי, יש לו ידיים רגליים וראש עם תפילין, אדם שאין לו
 תפילין בראשו נחשב כמי שאין לו ראש כלל.

ידועים דברי חז"ל (ר"ה יז.) פושעי ישראל בגופן, מאי ניהו? אמר
 רב: קרקפתא דלא מנח תפילין. מדוע זה כך, מהי חשיבותן המיוחדת
 של התפילין?

קיים הבדל מהותי בין מה שקורה בראש לבין מה שקורה בשאר
 האיברים, למשל אדם שעושה מעשה, דופק על 'סטנדר' ברגע שדופק
 דופק, ברגע שהפסיק לדפוק הוא לא דופק, כמו כן אדם שנוטל לולב
 ברגע שהניחו מידו שוב אינו נחשב שנוטלו, אבל אדם שמכניס ידיעה
 לתוך ראשו, קורא ידיעה מסויימת באיזה ספר, הידיעה נכנסת לתוך
 ראשו, וגם אחרי שהוא סוגר את הספר והולך לאכול אף שאינו חושב
 על כך כלל, אלא משקיע את מחשבתו בברכת המוציא לחם מן הארץ,
 מ"מ הידיעה שקלט מקודם נמצאת עדיין בתוך הראש ולא תצא משם
 לעולם.

כל האיברים שאדם פועל איתם, הם פועלים ברגע העשייה, אך לאחר מכן אינם פועלים, לעומת זאת כל מה שאדם קולט בראש נשאר שם תמיד לנצח נצחים, כל דבר שאדם רואה ושומע לא יוצא מראשו.

דבר זה כתוב ב'כוזרי' וכיום בעולם המודרני יודעים זאת גם החוקרים, ישנו דבר הנקרא היפנוזה ניתן לקחת אדם להרדים אותו, ובשעה שהוא ישן לדלות ממנו ידיעות על דברים שראה ושמע בהיותו תינוק, כי כל מה שאדם רואה במשך החיים שלו לא נאבד הוא נשמר אי שם באחד מתאי הזכרון שלו, ובבוא היום יצוף ויעלה במחשבתו.

זוהי ידיעה חשובה מאוד, אדם הולך לפעמים לרופא שיניים ובהגיעו לשם הוא מגלה ששכח לקחת עמו ספר לימוד, על השולחן בחדר ההמתנה מתגלגל עיתון, ומתוך שעמום הוא מדפדף בו, לפתע מתגלה לעיניו תמונת תועבה, הוא בחור ירא שמים ומיד מדפדף הלאה, אך עליו לדעת, כי מה שראה באותה שניה נשאר בראשו לנצח נצחים, ראייה אסורה זו נהייתה חלק ממנו רח"ל ולא רק למשך כל חייו כאן בעוה"ז, אלא לעולמי עולמים ולנצח נצחים.

ענין התפילין מבטא את המיוחדות של הנעשה בראש, כל מה שנכנס לתוך הראש קשור לשם בקשר של קיימא, לא יתכן במציאות להוציא דבר מהראש, גם אם יטען אדם שאינו זוכר, זו טעות, הזכרון דומה למגירה שהכנסנו לתוכה חפץ כלשהו ואיננו יכולים להוציאו משם, כיון שאין לנו את המפתח המתאים, או שאיננו זוכרים באיזו מגירה מדובר, אך החפץ עדיין נמצא שם.

כשאדם לומד דף גמרא, למרות ששכח אותו הוא נמצא בתוך ראשו והוא חלק ממהותו כיהודי.

לעתיד לבוא על מה שנזכור נאמר: אשרי מי שבא ותלמודו בידו, אך גם את מה שנשכח הקב"ה יזכיר לנו, וזה יהיה חלק מאתנו.

ורח"ל גם להיפך, כל ידיעה, כל ראייה אסורה, כל מה שאנו מפטפטים 'סתם' הכל נקלט בראשו ונמצא שם לעולם, לכן דוקא התפילין מבטאים את הראש.

מה הקב"ה רוצה מאתנו? "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד ואהבת את ה' אלוקיך ושננתם לבניך" וכו' שהתורה הקדושה תהיה קשורה בראשנו בקשר של קיימא.

דבר זה בא לידי ביטוי גם בהלכות תפילין ישנה הלכה שאסור להסיח את הדעת מהתפילין, כי הקב"ה רוצה שיהודי יכניס לתוך ראשו את אהבתו ויראתו של הקב"ה, ויקשרם אליו בקשר של קיימא זהו המובן של תפילין. ע"כ.

בספר קול יהודה ביאר ראש ישיבת פורת יוסף רבי יהודה צדקה זצ"ל כי הנה בעסק התורה ישנו את החלק של לימוד לשם מצות לימוד ולשם ידיעת התורה, אבל גם ישנו את החלק שהתורה היא כתבלין נגד היצר הרע, וכפי שאמרו חז"ל בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, על החלק השני דימו חז"ל את עסק התורה לתפילין, שגם בתפילין נאמר שיש בכוחם להקנות יראת שמים וענוה.

וכמ"ש הרמב"ם (הל' תפילין פ"ד הל' כ"ה) קדושת תפילין קדושתן גדולה היא, שכל זמן שהתפילין בראשו של אדם ועל זרועו, הוא עניו וירא שמים, ואינו נמשך בשחוק ובשיחה בטילה, ואינו מהרהר מחשבות רעות, אלא מפנה לבו בדברי האמת והצדק עכ"ל.

וזה מה שאמרו ישראל, "כי רצוננו לעסוק בתורה יומם ולילה" ולכאורה הוא חיוב ומה הוא לשון רצוננו?

אלא שרצו את עסק התורה כדי שתהיה להם לעזר כנגד היצר הרע, ועל זה אמר להם הקב"ה שבתפילין תשיגו גם כן מעלה זו.

מעשה ביהודי אחד שהיה משנה למלך, ואהב אותו המלך כנפשו, ואותו המשנה לא היה מניח תפילין, וכשהיה רואה שאחרים מניחין תפילין בראש וביד, היה לוועג עליהם ואומר מה אלו העור והרצועות שתולין בצואר וביד?

והקדוש ברוך הוא האריך אפו, אולי הוא יהרהר בתשובה, שהקדוש ברוך הוא נקרא ארך אפים לצדיקים ולרשעים, אך המשנה לא שב מדרכו הרעה.

והנה באחד מן הימים, יצא המלך למלחמה על מדינה אחת שמרדה בו, ומסר המלכות והמדינות ביד המשנה, והוא היה מתגאה ויושב במקום המלך.

יום אחד ישן המשנה למלך בצהרים אחר האכילה תחת האילן שבגן המלך, מידת הדין עמדה לקטרג, ואמרה: רבוננו של עולם כל כך שררה נתת לאיש הזה ששמו 'ישראל', ומדתו אינה ישראל, ובשם ישראל יכונה, וכל שכן שאינו מניח תפילין ולועג לכל מי שמניח תפילין, עד מתי רשעים יעלוזו?

אמר לה הקדוש ברוך הוא הגיע זמנו להרוג אותו במיתה משונה.

מיד צייד אחד ירה בקשת לצוד חיה או צפור שמים, ונתקע החץ במתניו של המשנה, ומת.

באו הרופאים וראו שאין לו תקוה, וקברו אותו.

ואחר שלשה ימים חזר המלך מהמלחמה, ויצאו כל השרים והסגנים לקראתו, ולא ראה את אהובו המשנה, חשב שיש לו איזה עסק בעיר, ומאחר שלא בא עד הערב שאל מהשרים היכן המשנה? אמרו לו נהרג, מיד נתמלא המלך חמה וקצף ובכיה והספד, ולא אכל ולא שתה עד הבוקר, ואמר איני מתנחם, עד שעוד פעם אראה אותו.

ועל פי גזרת המלך פתחו את קברו, וראו שני נחשים שחורים כפחם כרוכים עליו, והנחש הראשון מונח בראשו במקום תפילין, וזנבו כרוך על צווארו, והנחש השני מונח ביד שמאלו וזנבו כרוך על ידו במקום הרצועה, ומפחד הנחשים לא יכלו להוציאו מקברו.

שאל המלך על מה זה? אמרו אדוננו המלך הוא יהודי אין אנחנו יודעים את הסיבה, ישלח לרב היהודים שהוא חכם גדול שיבוא ויגיד למלך.

שלחו וקראו לרב העיר, ושאל אותו המלך מה הנחשים האלו, האחד בראשו והאחד ביד שמאלו ולא במקום אחר?

פירש הרב למלך יש לנו תפילין שמניחים בשני מקומות
ביד שמאל ובראש בשעת התפילה, ומי שאינו מניח זה ענשו.

ושלח הרב והביא זוג תפילין והראה למלך, אז ביקש המלך
מאת הרב שיתפלל שילכו הנחשים מהמשנה.

אמר הרב אם פירשו עכשיו, שוב לאחר שיסתמו הקבר
יבואו וינקמו ממנו, אמר לו המלך אף על פי כן רצוני שתתפלל.

והתפלל הרב ופרשו הנחשים וחזרו וקברו אותו, (אהבת
חיים פרשת וירא בשם ספר צדקה ורחמים).

וראה בפירוש נפש יהודה על מנורת המאור (נר ג' כלל ג'
חלק ה' פ"א) שהזכיר מעשה זה בשינוי קצת וז"ל: פעם אחת
קבר שר ליהודי אחד שגר אצלו והיה אצלו גדול מאוד. לאחר
ימים עבר על קברו אמר אראה איך היהודי שוכב בקברו. וצוה
לפתוח ארונו, ומצא שצב אחד עומד על מצחו במקום הנחת
תפילין, ושני נחשים נוקרין בפיהן במוחו, ותלויין למטה כשתי
רצועות של תפילין. וצב אחד על זרועו, ונחש אחד כרוך על
זרועו ועל ידו ככריכת התפילין שביד.

ושלח השר אחר היהודים לראות, ולומר מה זה ועל מה זה?
ושאלו היהודים לשר הלא כל ימיו היה אצלך, ראית מימך
ממנו שהניח תפילין כדרך היהודים? אמר לא. אמרו לו: הנה זה
עונשו, שמניחין לו תפילין עתה, רחמנא ליצלן.

פעם נוכח הצדיק ר' לוי יצחק מברדיצ'וב ביהודי שכמעט רגע ונפלו
התפילין מידו, התעשת היהודי והרימם ונישקם בחדווה.

נעמד ר' לוי יצחק על מקומו ואמר: רבש"ע עם ישראל הם
התפילין שלך, שהרי מה כתוב בתפילין של בורא עולם? "מי כעמך
ישראל" וכבר עידן ועידנים זמן וזמנים שהתפילין שלך כביכול
מושלכים לארץ, הלא היה לך לעשות מה שיהודי פשוט זה עשה כאשר
הלכו ליפול תפיליו, שהרימם ונישקם.

מעלת לימוד התורה ביחס לשאר המצוות

אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א): על המשנה "ותלמוד תורה כנגד כולם" כל מצוותיה של תורה, אינן שוות לדבר אחד של תורה". ובאר הגר"א דהיינו למילה אחת של תורה. דהיינו שכל המצוות ביחד לא שוות ללימוד התורה.

וכך כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה ג). אין לך מצוה בכל המצוות כולן, שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה, אלא תלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות כולן.

מעלת לימוד התורה בשבת

כתב המקובל החסיד הרב רחמים שרים זצ"ל תלמידו של גאון המקובלים בירושלים הרב שאול חיים דוויק הכהן זיע"א בספרו שערי דרך החיים (ח"ג סימן קצה) וז"ל ושמענו מפי הרב יוסף חיים (הבן איש חי) שהלומד בשבת עולה י"ז אלף פעמים על החול מפי מגידי אמת עכ"ד.

וכתב בספר שיבת ציון (ח"ב רלג, להרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א): א"ל מו"א המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל שצריך לומר י"ז אלף רבוא כי כך שמע מפי חכמי הקבלה שבירושלים (וזאת עפ"י הכתוב בספר עץ חיים למהרח"ו ובתקוני הזהר ועוד)

ואם כן 17 אלף ריבוא הוא מאה שבעים מליון. לפי זה לימוד תורה של שעה אחת בשבת, שווה כמאה שבעים מליון שעות של חול".

ומה שכתב הבן איש חי (שנה ב בהקדמה לפרשת שמות) ששעה אחת בשבת שווה כאלף שעות בחול, אמר לו אביו זצ"ל שהוא לאו דוקא ובדרך הפלגה כתב כן, (כמו שאומרים 'חמץ אפילו באלף לא בטל', ובאמת שגם ביותר מאלף, אינו בטל).

חוברת זו שהנך אוחז בידך, נקראת בשקיקה על ידי כל שכבות הציבור, ורבים מוסרים מהם דרשות לציבור. ויש ביקוש להגדיל את התפוצה, כי אין הקומץ משיביע את הארי.

בסכום של 100 ₪ ניתן להדפיס כ-40 חוברות והנך שותף בזיכוי הרבים. של מאות שעות של לימוד תורה בשבת קודש, והכל יהיה נזקף לזכותך.

להקדשת חוברות

עם הנצחה לעילוי נשמת או לברכה

במחיר עלות ניתן להתקשר 054-8428679